ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 7ης Απριλίου 2011

για την παράταση της μεταβατικής περιόδου σχετικά με την απόκτηση γεωργικής γης στη Λετονία

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2011/226/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Εσθονίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Ουγγαρίας, της Μάλτας, της Πολωνίας, της Σλοβενίας και της Σλοβακίας,

Έχοντας υπόψη την πράξη προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Εσθονίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Ουγγαρίας, της Μάλτας, της Πολωνίας, της Σλοβενίας και της Σλοβακίας, και ιδίως το παράρτημα VIII κεφάλαιο 3,

Έχοντας υπόψη την αίτηση που υπέβαλε η Λετονία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Σύμφωνα με την πράξη προσχώρησης του 2003, επιτρέπεται στη Λετονία να διατηρήσει σε ισχύ, υπό τους όρους που προβλέπονται στην εν λόγω πράξη, για διάστημα επτά ετών μετά την προσχώρηση, το οποίο λήγει στις 30 Απριλίου του 2011, απαγορεύσεις όσον αφορά την απόκτηση γεωργικής γης από φυσικά ή νομικά πρόσωπα άλλων κρατών μελών της ΕΕ που δεν έχουν εγκατασταθεί ή καταχωριστεί ούτε διαθέτουν υποκατάστημα ή πρακτορείο στη Λετονία. Πρόκειται για προσωρινή εξαίρεση στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων την οποία εγγυώνται τα άρθρα 63 έως 66 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η μεταβατική περίοδος μπορεί να παραταθεί μόνον άπαξ, για περίοδο που να μην υπερβαίνει τα τρία έτη.

(2) Στις 6 Δεκεμβρίου του 2010, η Λετονία ζήτησε να παρατείνει τη μεταβατική περίοδο που αφορά την απόκτηση γεωργικής γης κατά τρία έτη.

(3) Ο βασικός λόγος για τη μεταβατική περίοδο ήταν η ανάγκη να διαφυλαχθούν οι συναφείς με τις γεωργικές δραστηριότητες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες μετά την καθιέρωση της ενιαίας αγοράς και τη μετάβαση στην κοινή γεωργική πολιτική στη Λετονία. Ειδικότερα, ο στόχος ήταν να διασκεδασθούν οι ανησυχίες που ανέκυψαν σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο τον οποίο θα είχε στον γεωργικό τομέα η ελευθέρωση της απόκτησης γεωργικής γης λόγω των αρχικών μεγάλων διαφορών στις τιμές της γης και στα εισοδήματα, σε σύγκριση με το Βέλγιο, τη Δανία, τη Γερμανία, την Ιρλανδία, την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, την Πορτογαλία, τη Φινλανδία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο (εφεξής ΕΕ-15). Η μεταβατική περίοδος είχε επίσης ως σκοπό να εξομαλύνει τη διαδικασία της ιδιωτικοποίησης και της απόδοσης γεωργικών γαιών στους γεωργούς. Η Επιτροπή, στην έκθεσή της από 16 Ιουλίου 2008 σχετικά με την ανασκόπηση των μεταβατικών μέτρων για την απόκτηση γεωργικής γης που περιέχονται στη συνθήκη προσχώρησης του 2003 (εφεξής «ενδιάμεση ανασκόπηση του 2008») έχει ήδη τονίσει τη σημασία της ολοκλήρωσης της προαναφερόμενης γεωργικής μεταρρύθμισης έως τη λήξη της προβλεπόμενης μεταβατικής περιόδου ([1]).

(4) Σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτει η Eurostat, οι τιμές γεωργικής γης στη Λετονία είναι χαμηλότερες από τις τιμές γεωργικής γης στην ΕΕ. Η πλήρης σύγκλιση των τιμών πώλησης γεωργικής γης ούτε αναμενόμενη ήταν ούτε θεωρείτο αναγκαία προϋπόθεση για τον τερματισμό της μεταβατικής περιόδου. Όμως, οι αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των τιμών γεωργικής γης στη Λετονία και στην ΕΕ-15 είναι τέτοιες που μπορούν να παρεμποδίσουν την ομαλή πορεία προς τη σύγκλιση των τιμών.

(5) Όπως και με τα επίπεδα των τιμών γεωργικής γης, τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι παραμένει το χάσμα στο κατά κεφαλή ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, μεταξύ Λετονίας και ΕΕ-15. Έτσι, οι τρέχουσες τιμές γεωργικής γης στη Λετονία είναι, για τους κατοίκους Λετονίας, υψηλές σε σχέση με την αγοραστική τους δύναμη.

(6) Η χαμηλότερη ανταγωνιστικότητα του γεωργικού τομέα της Λετονίας σε σύγκριση με τον γεωργικό τομέα στην ΕΕ-15 εξακολουθεί επίσης να υπάρχει και το πρόβλημα γίνεται πιο σύνθετο εξαιτίας των δυσχερειών πρόσβασης σε χρηματοοικονομικούς πόρους και λόγω των υψηλών επιτοκίων τα οποία εφαρμόζονται στις εμπορικές πιστώσεις που ανοίγονται για την απόκτηση γεωργικής γης (15 % ετησίως το 2009, σύμφωνα με στοιχεία που διαβίβασαν οι λετονικές αρχές).

(7) Επιπλέον, σύμφωνα με στοιχεία που διαβίβασαν οι λετονικές αρχές, τα οποία βασίζονταν σε αυτά της κτηματικής υπηρεσίας του λετονικού Δημοσίου, την 1η Ιανουαρίου 2010, η γεωργική γη αποτελεί το 37,7 % της συνολικής έκτασης της χώρας, και από αυτήν, το 45,8 % καλύπτουν δασικές εκτάσεις. Το 2007, ποσοστό 62 % της γεωργικής γης ήταν στην κυριότητα γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ποσοστό 26,6 % εκμισθωνόταν. Ενώ η γεωργική γη στη Λετονία ανήκει ήδη κατά κύριο λόγο σε ιδιώτες, στις αγροτικές ζώνες δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί ούτε η απόδοση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας ούτε η αγροτική μεταρρύθμιση.

([1]) COM(2008)461 τελικό της 16ης Ιουλίου 2008.

(8) Αναπόφευκτα, η απουσία σαφήνειας σχετικά με τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα εμποδίζει τις κτηματικές συναλλαγές και τη συνένωση των γεωργικών κλήρων. Με τη σειρά του, ο κατακερματισμός των γαιών, συμβάλλει περαιτέρω στη χαμηλή ανταγωνιστικότητα και οδηγεί σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις λίγο προσανατολισμένες στην αγορά. Στο πλαίσιο αυτό, τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι, παρά τον συνεχιζόμενο βαθμιαίο αναδασμό και παρά το γεγονός ότι στη Λετονία, μεταξύ 2001 και 2007, η μέση ανά εκμετάλλευση αξιοποιούμενη γεωργική έκταση σημείωσε αύξηση από 10 σε 16 εκτάρια, η τελευταία αυτή έκταση εξακολουθεί να είναι χαμηλότερη από αυτήν άλλων κρατών μελών της ΕΕ, όπως της Δανίας, της Γερμανίας και της Σουηδίας, όπου αυτός ο μέσος όρος ανερχόταν το 2007 σε 60, 46 και 43 εκτάρια αντίστοιχα.

(9) Η πρόσφατη παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση επίσης είχε αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομία της Λετονίας. Η έλλειψη ζήτησης που ακολουθήθηκε από απότομη μείωση στις τιμές αγοράς των γεωργικών προϊόντων, σε μια εποχή που οι τιμές των πρώτων υλών παρέμεναν στα υψηλά επίπεδα του 2008, επιδείνωσαν περαιτέρω την ήδη δυσμενή κατάσταση των λετονών γεωργών σε σύγκριση με αυτήν των γεωργών των χωρών της ΕΕ-15.

(10) Με βάση τα ανωτέρω, είμαστε σε θέση να προβλέψουμε, όπως και οι αρχές της Λετονίας, ότι η άρση των περιορισμών την 1η Μαΐου 2011 θα ασκήσει πιέσεις στις τιμές γης στη Λετονία. Επομένως, υπάρχει απειλή σοβαρών διαταραχών στη λετονική αγορά γεωργικής γης με τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

(11) Θα πρέπει συνεπώς να χορηγηθεί παράταση τριών ετών στη μεταβατική περίοδο που αναφέρεται στο παράρτημα VIII κεφάλαιο 3 της πράξης προσχώρησης του 2003.

(12) Προκειμένου να προετοιμαστεί πλήρως η αγορά για την ελευθέρωση, εξακολουθεί να είναι υψίστης σημασίας, ακόμη και υπό δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, η προώθηση της βελτίωσης ορισμένων παραγόντων όπως οι πιστωτικές και ασφαλιστικές διευκολύνσεις για τους αγρότες, και η ολοκλήρωση των διαρθρωτικών γεωργικών μεταρρυθμίσεων εντός της μεταβατικής περιόδου, όπως ήδη τονίστηκε στην ενδιάμεση ανασκόπηση του 2008.

(13) Δεδομένου ότι η ανοικτή ενιαία αγορά υπήρξε πάντοτε κεντρικής σημασίας στοιχείο της ευρωπαϊκής ευημερίας, η αυξημένη εισροή ξένων κεφαλαίων θα συνεπάγεται επίσης δυνητικά οφέλη για την αγορά γεωργικής γης στη Λετονία. Όπως τονίζεται στην ενδιάμεση ανασκόπηση του 2008, οι ξένες επενδύσεις στον τομέα της γεωργίας θα έχουν επίσης σημαντικά μακροπρόθεσμα αποτελέσματα στην προσφορά κεφαλαίων και τεχνογνωσίας, στη λειτουργία των κτηματαγορών και στην παραγωγικότητα της γεωργίας. Η σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών όσον αφορά το καθεστώς ξένης ιδιοκτησίας κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου φαίνεται επίσης ότι θα συμβάλει στην προετοιμασία της αγοράς για την πλήρη ελευθέρωση,

(14) Για σκοπούς ασφάλειας δικαίου και προς αποφυγή νομικού κενού στην έννομη τάξη της Λετονίας μετά την εκπνοή της τρέχουσας μεταβατικής περιόδου, η παρούσα απόφαση θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει από την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η μεταβατική περίοδος σχετικά με την απόκτηση γεωργικής γης στη Λετονία, που αναφέρεται στο παράρτημα VIII κεφάλαιο 3 της πράξης προσχώρησης του 2003, παρατείνεται έως τις 30 Απριλίου του 2014.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες, 7 Απριλίου 2011.

Για την Επιτροπή

Ο Πρόεδρος

José Manuel BARROSO